

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto - \$6.00
Za pol leta - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

NO. 141. — ŠTEV. 141.

NEW YORK, WEDNESDAY, JUNE 17, 1925. — SREDA, 17. JUNIJA 1925.

VOLUME XXXIII. — LETNIK XXXIII.

ZAPLETLJAJI Z MEHIKO

Združene države nameravajo poslati predsedniku Callesu poslanico. — Presenetljivi nastop Callesa. — Washington ni mnenja, da je bila Mehika razžaljena. — Če bi Calles ne odgovoril, bi zanetil v Mehiki revolucijo.

WASHINGTON, D. C., 16. junija. — Administracijski uradniki so odklonili vsak komentar glede odgovora mehiškega predsednika Callesa, čeprav so bili očitno presenečeni vspricho dejstva, da je mehiški predsednik imenoval "razžaljivo" ugotovilo državnega tajnika Kellogga, izdano pretekli teden, da mora Mehika zadostiti svojim mednarodnim obveznostim.

Namignilo se je, da bo ugotovilo državnega tajnika v kratkem sledila formalna diplomatska nota, v kateri se bo navedlo zadeve, katerim ugovarjajo Združene države. Medtem pa ne bo nobenega javnega prerakanja med Washingtonom in mehiškim glavnim mestom.

Ce bi objavil predsednik Calles svoj odgovor v obliki oficijelne poslanice, bi bila ameriška vlada prisiljena takoj nastopiti. Ker pa je imel odgovor obliko ugotovila na časopisje in javnost, bosta mogoče Calles in ameriški državni tajnik Kellogg popolnoma omalovaževala odgovor, če se jima bo zdelo tako primerno.

Tajnik Kellogg je videl Callesov odgovor šele včeraj zjutraj, ko se je vrnil v svoj urad s potovanja na jahti predsednika. Namignilo se je, da se administracija dosti bolj zanima za to, kar bo storil Calles glede izvedenja obligacij Mehike napram inozemcem kot pa za to, kar pripoveduje javnosti v obedi deželah.

Vladni uradniki nikakor niso edini glede nastopa tajnika Kellogga po konferenci s poslanikom Sheffieldom. Mnogi dvomijo o primernosti takega ostrega javnega ugotovila. Calles ni mogoče storiti drugega kot odločno in ogorčeno odgovoriti, kajti če bi tega ne storil, bi pospešil stvar nezadovoljnih elementov v Mehiki ter prispeval k izbruhu nadaljne revolucije, katere pa si ne želi niti tajnik Kellogg.

Predstavitelji administracije so mnenja, da je tajnik povedal javnosti vse, kar je želel in ni mogel ničesar pridobiti z nadaljnimi razpravami potom časopisja. Kljub temu pa so uradniki prepričani, da besedilo Kelloggovega besedila ne upravičuje razlage kot jo je uveljavil predsednik Calles.

Predsednik Calles se zelo moti, če je resno prepričan, da ne more biti izvedba agrarskih postav predmet pritožb, in sicer raditega ne, ker jih je uveljavila Mehika v svoji suverenosti. Te postavbe so bile že predmet mnogih formalnih pritožb potom ameriškega poslanstva v Mexico City.

Bodoča poslanica bo navajala posebne pritožbe proti uporabi in izvedbi teh postav.

Ugotovilo Kellogga, izdano z vdnostjo predsednika in senatorja Boraha, se povsem lahko naprti poslaniku Sheffieldu, ki je baje prepričan, da je tako javno svarilo potrebno.

Neki uradnik, ki je v tesnem stiku s položajem, je ugotovil, da je agrarna ideja v svojem bistvu pravilna, kajti na temelju starega sistema so dobivali posamezniki velika ozemlja, katerih nato niso obdelovali.

Nad tritisoč oseb zaprtih v Sofiji.

SOFIJA, Bolgarsko, 13. junija. V bolgarskih ječnicah se nahaja 3124 oseb, ki čakajo obravnave. Obdolžene so, da so širile komunistične ideje.

Perzija zapustila razoroževalno konferenco

ŽENEVA, Švica, 15. junija. — Perzija je danes zapustila razoroževalno konferenco radi sklepa, daja za norveško ribiško službo.

Strašna železniška katastrofa

Nad trideset mrtvih in 75 ranjenih v velikanški železniški nesreči. Člani nemških društev v Chicagu so hoteli odpotovati v Evropo. — Vlak, s katerim so se vozili, je skočil tekom viharja s tira.

Veliko število Nemcev, ki so se s posebnim vlakom Delaware Lackawanna & Western železnice vozili mimo Hackettstown, N. J., da se vkrajo v torek na parnik "Republie" ter odpotujejo v Nemčijo, je bilo žrtev železniške nesreče. V vlakcu je bilo več kot dvesto izletnikov. Nad 30 jih je bilo ubitih in nekako 75 tako poškodovanih, da bodo morali opustiti nameravano potovanje.

EASTON, Pa., 16. junija. — Najmanj 30 oseb je bilo ubitih in nekako 75 poškodovanih, ko je bil danes zjutraj uničen v bližini Hackettstown, N. J., vlak Delaware Lackawanna & Western železnice, prihajajoč iz Zapada in namenjen v Hoboken.

Ranjenici, katere so prevedli v bolnico v Easton, so bili močno oparjeni in stanje nekaterih je skrajno koščljivo. Nesreča se je pripetila tekom silnega viharja.

Seden od desetih voz vlaka je skočilo s tira in ker je bila proga močno raztrgana, ni bilo še mogoče ugotoviti, kaj je povzročilo nesrečo. Mrtva sta namreč tako strojevodja kot kurjač.

215 potnikov na blaku je nameravalo odpotovati iz Hobokena v Evropo.

NEWTON, N. J., 16. junija. — Soglasno s sem došliimi poročili o železniški nesreči med Hackettstown in Port Murray je bilo ubitih 30 oseb. Z izjemo dveh voz vlaka, obstoječega iz desetih voz, so vsi skočili iz tira ter se preobrnil. Lokomotiva je bila pokopana pod prvima dvema vozovoma.

Nesreča se je pripetila malo po drugi uri zjutraj.

HACKETTSTOWN, N. J., 16. junija. — V bolnice v Phillipsburg in Easton so prevedli 42 oseb, ki so bile poškodovane tekom železniške nesreče na Lackawanna & Western železnici.

Poroča se, da je več ranjenih umrlo tekom transporta.

Dosedaj so izkopali iz razvalin vlaka osem trupel, med njimi trupla strojevodje, kurjača in enega zavirača.

MORRISTOWN, N. J., 16. jun. Tukajšnja Memorial bolnica je dobila danes navodila, naj se pripravi na sprejem večjega števila oseb, ki so bile poškodovane tekom železniške nesreče na Lackawanna železnici.

Dentist je hotel usmrtiti družino

Dentist, ki je obtožen umora svoje žene, je hotel spraviti s sveta štiri ljudi. — Cela družina žene naj bi izginila. — En milijon dolarjev na tohnici.

LOS ANGELES, Cal., 16. jun. Zobozdravnik dr. Thomas Young, ki je prijel, da je na grozovit način umoril svojo ženo Grace Young, da se polasti kontrole nad premoženjem svojega sinova, Charlesa Patricka Georgana, je zasnoval načrt, da spravi s poti družino.

VELIKI NEMIRI NA KITAJSKEM

Kitajski strelci so iz zasede ubili moškega ter ranili deklico v bližini ameriškega kluba v Šanghaju. — Obstreljena Mary Duncan je odvedla avtomobil na varno, ko je bil njen spremljevalec ubit. — Demonstracije v Pekingju. — Angleški odgovor na kitajsko noto.

ŠANGHAJ, Kitajska, 16. junija. — W. MacKenzie je bil ustreljen in njegova spremljevalka Miss Mary Duncan, je bila lahko ranjena tekom preteklega večera, ko sta se peljala v bližini ameriškega Columbia Country kluba na Great Western cesti. Streljanje se je završilo približno ob polenajstih zvečer.

MacKenzie je bil takoj mrtev ter omahnil na krmilno kolo avtomobila. Miss Duncan je prišla za kolo ter peljala naprej do točke, kjer je bila na razpolago policijska pomoč. Ranjena je bila na obeh rokah. Policija je pričela preiskovati okolico.

MacKenzie je bil risar v električnem departmentu šanghajskega občinskega sveta. Bil je angleški podanik, kot je tudi Miss Duncan.

Great Western Road meji na zapadni okraj mednarodne meje. Columbia Country klub se nahaja izven koncesije.

V brezžični brzjavki iz Kjukijanga se glasi, da so poslale kitajske čete, ki sodelujejo pri odredbah za obrambo inozemcev, sto izbranih vojakov v letovišče Kuling, kjer je več kot šeststo inozemcev, večinoma žensk in otrok. Poročilo dostavlja, da ni nobenega vzroka bati se za varnost teh ljudi.

Angleški kanonski čoln Gnat je dospel v Kjukijang, kjer sta bila vpeljena angleški in japonski konzulat.

PEKING, Kitajska, 16. junija. — Kitajski dijaki, trgovci, prodajalci in delavci so tekom največje demonstracije, kar jih je bilo v zadnjem času, odšli v zunanji urad ter zahtevali, naj prekine kitajska vlada odnose z Anglijo ter da svojemu poveljniku v Hankovu navodila, naj se s silo polasti tamošnje angleške koncesije.

V strahu pred nasiljem so razpostavila inozemska poslanstva strojne puške ter pripravila ograje in bodeče žice. Poslaniška straža je ostala v vojašnici. Demonstracije so se završile kljub oficijelnemu poveljem, da je napovedana stavka preklicana.

Angleško poslanstvo je odgovorilo na kitajsko protestno noto radi smrti večjega števila Kitajcev ob priliki napada na angleško koncesijo v Hankovu.

RIENSIN, Kitajska, 16. junija. — Angleški generalni konzulat so danes še nadalje stražile posebne čete Čang Tso Lina, mandžurskega vojnega lorda.

HANKOV, Kitajska, 16. junija. — Tukaj je umrl nadaljni kitajski izgredek, ki se je udeležil napada na angleško koncesijo tekom prejšnje sobote. S tem je narastlo število žrtev na devet, Polojaj je drugače zadovoljiv.

General Liu Čang, kojega vojakji so dospeli iz Hupega, da ojačijo koncesijske straže, je izdal proklamacijo, v kateri pravi, da je treba vzdržati red, dokler ne bo centralna vlada zaključila preiskave glede izgredekov v Šanghaju.

WASHINGTON, D. C., 16. junija. — Generalni konzul Jenkin je sporočil državnemu departmentu, da so vsi Amerikanci v Kantonu na varnem in istotako njihova lastnina.

Žino, obstoječo iz štirih oseb, da se polasti premoženja v znesku \$1.500.000.

Iz cele mase dokazilnega materiala proti Youngu, ki je umoril svojo ženo s somnoformom, smrtonosnim plinom, katerega zdravnik je dolgo več ne rabi, se je dogajalo, da je vrgel njeno truplo v vodnjak terga dal zazidati s cementom.

Ko si je enkrat zagotovil premoženje, je hotel dr. Young umoriti tudi Georgana. Nadalje je hotel spraviti s poti še brata umorjene žene ter svojega tasta, če bi slednja dva nadaljevala preiskavo glede smrti sestre in hčere ter ga skušala izročiti pravici.

Nemški kancelar in Dawesov program

Značilen članek nemškega kancelarja. — Uvedena pogajanja za varnostni dogovor smatra za nerodne in negotove korake. Svetovno razsodišče je najbolj dragocen prispevek k Ligi narodov.

Dr. Hans Luther izjavlja v članku, katerega je napisal za list "Foreign Affairs", da se mu zde pogajanja uvedena za varnostni dogovor v Evropi "kot nerodni in negotovi koraki" v smeri proti evropskemu miru.

Članek je bil napisan po tem, ko je postal Hindenburg predsednik nemške republike ter ga smatrajo odsevom nazorov sedanje nemške vlade.

Dosedaj, — piše nemški kancelar, — ni formula splošnega razoroženja na temelju versailške mirovne pogodbe dovela do pomirjenja Evrope, temveč ravno v nasprotno smer. Praktično mora biti razvidna splošna želja po miru.

Vsled tega ni to zadeva izključne notranje evropske politike, temveč zadeva, ki je neločljivo spojena z velikimi idejami svetovne ekonomije, v kateri igra londonski dogovor, temelječi na Dawesovem načrtu tako veliko vlogo, da bi bilo treba sedaj vprijeti nadaljne napore za ustanovljenje političnega mira v Evropi.

Vprašanja varnostnega dogovora med Nemčijo in drugimi državami s porenskimi interesi zaslužijo največjo pozornost. Najbolj zaželjiva stvar je, ne le v interesu Evrope, temveč tudi v interesu Amerike, da se stori vse, kar je mogoče, da se prepreči oborožene spopade v Evropi, kadar se hoče doseči kakšno dločitev. To je neobhodno potreben predpogoj uspešnega ekonomskega življenja človeštva.

Evropa, — nadaljuje dr. Luther, — je dobila posebno pomoč iz velikega načrta za ekonomsko rekonstrukcijo, ki je bil razvit pod vodstvom sedanjega ameriškega podpredsednika, generala Dawesa.

Dovoljujem si, — izjavlja kancelar, — da se bo na temelju Dawesovega načrta razvila možnost, izključno le v ekonomskem smislu, da se bo Nemčija in pozneje cela Evropa zopet vdeleževala življenja celega sveta.

Velika ofenziva v Severni Afriki

Francoski ministr. predsednik Painleve je rekel, da bo pričela Francija z veliko ofenzivo v Maroku.

RABAT, Maroko, 15. junija. — Francija namerava kmalu vprijeti veliko ofenzivo proti ritskemu voditelju Abd-ul Krimu. To je povedal ministrski predsednik Painleve, predno se je vrnil z aeroplanom v Pariz. Izjavil je, da bo Francija na vsak način pognala ritskega voditelja iz francoskega ozemlja.

Nobenega dvoma ne more biti, — je da lahko držimo svoje črte na maroški meji. Ne bomo dovolili Krimu nadaljno bivanje v francoski zoni. Prva faza operacij je imela namen nuditi generalu Dauganu komando nad celo fronto. Zatožili ga bomo s potrebnim materijalom, vključno artilerijo, za vojevanje v gorah.

Na vprašanje, če misli, da imajo Francozi pravico zasledovati Krima v špansko ozemlje, je rekel Painleve: — Pravica zasledovanja obstaja v mednarodnem pravu. Francija ima pravico, a ima rajše dogovor s Španjo, ki bi dovoljeval vse potrebno.

Na vprašanje glede ciljev Francije je Painleve odgovoril:

— Francija želi miru in pravice, a se bo poslužila sile, dokler ne bodo barbari zavrnjeni.

(Za Francoze je vsak barbar, kdor brani svojo lastno zemljo).

MALAGA, Španija, 15. junija. Francoski ministrski predsednik Painleve se je ustavil tukaj na svojem povratnem potovanju v Pariz.

GLAS NARODA, THE BEST

JUGOSLAV ADVERTISING

MEDITIM

Kancelar Luther piše, da je prav posebno dragocen prispevek k Ligi narodov svetovno razsodišče, ki je mogoče določeno, da bo nekega dne izvedlo udejstvovanje finega ideala miroljubne uravnave konfliktov med državami.

Prodiranje v Ruhr, piše kancelar, je "nepostavno" ter je izraz stanja duha, ki se pojavi kot posledica dejstva, da nima dotični nobenega nasprotnika. Stanje duha, ki še vedno obstaja v številnih glavah v Franciji, dovaja v praksi do nadaljnjih oboroževanj, ne pa do miroljubnih uravnjav.

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU.

Danes so naše cene sledeče:

JUGOSLAVIJA:

1000 Din. — \$18.40 2000 Din. — \$36.60 5000 Din. — \$91.00

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot 1000 dinarjev računamo posebej 15 centov za poštnino in druge stroške.

Naposlilja na sadnje pošte in izplačanje "Poštni čekovni urad".

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE:

200 lir — \$ 8.90 500 lir — \$21.25

300 lir — \$13.05 1000 lir — \$41.50

Pri naročilih, ki znašajo manj kot 500 lir računamo posebej po 15 centov za poštnino in druge stroške.

Naposlilja na sadnje pošte in izplačanje Ljubljanske kreditne banke v Trstu.

Za pošiljke, ki presegajo PETTISOŠ DINARJEV ali pa DVATISOŠ LIR dovoljujemo po možnosti še poseben popust.

Vrednost Dinarjev in Lirar sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepredvidljivo; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej, računamo pa ceno tistega dne, ko nam pride poslani denar v roko.

POŠILJATVE PO BREZJAVNEM PISMU IZVRŠUJEMO V NAJHITREJŠEM ČASU TER RAČUNAMO ZA STROŠKE \$1.00

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Postal Money Order ali po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK

22 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Telephone: Cortlandt 4907.

